

IV. Hof van Cassatie, 18 mei 2015

Gecoördineerde wet van 14 juli 1994 – artikel 100, §§ 1 en 2

Artikel 100 stelt dat het verdienvermogen dat de werknemer nog heeft in een bezoldigde werkzaamheid, moet worden vergeleken met dat van een persoon van dezelfde stand en met dezelfde opleiding in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort.

Het staat niet toe om bij de beoordeling van het resterende verdienvermogen van de werknemer het verdienvermogen dat hij in een deeltijds bezoldigde arbeid heeft, niet in rekening te brengen.

Arrest nr. S.13.0012.F
RIZIV t./M.M.

...

Aangevochten beslissingen

Het arrest verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond en wijzigt bijgevolg het vonnis van de eerste rechter. Het beslist dat de verweerster op 17 maart 2008 en van die dag af een vermindering van haar vermogen tot verdienen vertoont van meer dan twee derden, in de zin van artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, en zegt dat ze bijgevolg recht heeft op uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid ten laste van haar verzekeringsinstelling.

Het wijzigt bijgevolg de administratieve beslissing en veroordeelt de eiser tot de appelkosten.

Het arrest verantwoordt die beslissingen met alle redenen die worden verondersteld hier volledig te zijn weergegeven en inzonderheid met de volgende overwegingen :

“Bespreking

Volgens artikel 100 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, “wordt als arbeidsongeschikt erkend als bedoeld in [deze] wet, de werknemer die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding”.

Om de beroepscategorieën te bepalen die in aanmerking komen, wijst het deskundigenverslag erop dat de verweerster een universitair diploma behaalde in de Engelse filologie, dat ze als secretaresse, vertaalster en restauranthoudster heeft gewerkt en zij, bij het begin van de ongeschiktheid, verantwoordelijke van een wisselagentschapskantoor was. Het vermeldt ook dat ze verschillende talen kent. De deskundige preciseert niettemin dat [de verweerster] enkel nog een halftijdse beroepsactiviteit zou kunnen uitoefenen. Hij sluit uit dat dat ze een voltijdse activiteit zou kunnen uitoefenen in de beroepen die in aanmerking komen.

In deze zaak rijst dus de vraag of de arbeidsongeschiktheid door een halftijdse reclassering als beëindigd kan worden beschouwd.

[Het arbeidshof] is van oordeel dat het antwoord negatief is.

Men noteert vooreerst dat de werknemer bedoeld in artikel 100 van de gecoördineerde wet een werknemer van dezelfde stand moet zijn.

Te dezen werd bevestigd dat [de verweerder] voordien voltijds tewerkgesteld was zodat de graad van ongeschiktheid moet worden bepaald als voor een voltijdse werknemer [...].

Er kan doorgaans enkel sprake zijn van arbeidsgeschiktheid als de werknemer alle opdrachten kan uitvoeren die bij de activiteit horen.

Men moet dus geen rekening houden met de werkzaamheden die louter deeltijds kunnen worden verricht.

Zo blijft een persoon die slechts enkele uren per dag, zelfs na elkaar, kan werken, arbeidsongeschikt voor om het even welke activiteit [...].

De ongeschiktheid eindigt met andere woorden slechts wanneer bepaalde beroepen waartoe de beroepsarbeid behoort die vóór de arbeidsongeschiktheid werd verricht, of in de verschillende beroepen die kunnen worden uitgeoefend uit hoofde van de beroepsopleiding, voltijds kunnen worden verricht.

Het is conform de algemene opzet van de wet dat de werknemers die slechts halftijds gereclasseerd kunnen worden, onder het stelsel van de uitkeringsverzekering blijven.

Die wet bepaalt immers in artikel 100, § 2, dat diegene die een deeltijdse arbeid hervat met de toestemming van de adviserend geneesheer van zijn verzekeringsinstelling, op voorwaarde dat hij een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 procent behoudt, recht blijft hebben op de verzekering.

Het ligt dus volledig in de logica van het stelsel dat die persoon onder de uitkeringsverzekering en niet, in voorkomend geval, onder de werkloosheidsverzekering valt.

Kortom, het arbeidshof dat samen met de deskundige en [de eiser] van mening is dat een deeltijdse arbeid mogelijk en wenselijk is, is van oordeel dat aangezien de verweerder niet voltijds arbeidsongeschikt is, zij steeds arbeidsongeschikt is gebleven in de zin van artikel 100 van de gecoördineerde wet”.

Grieven

(...)

Tweede onderdeel

2.1. Luidens artikel 100, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet, wordt de werknemer als arbeidsongeschikt erkend die alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Om als arbeidsongeschikt te worden erkend in de zin van artikel 100, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet, moeten drie cumulatieve voorwaarden vervuld worden: 1. de werknemer moet alle werkzaamheid hebben onderbroken; 2. als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen; 3. waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

De derde voorwaarde beoogt geen vermindering van het arbeidsvolume, maar een vermindering van het vermogen tot verdienen dat de werknemer moet bereiken om arbeidsongeschikt te worden verklaard: zijn vermogen tot verdienen moet zijn verminderd tot één derde of minder dan één derde, wat overeenstemt met een ongeschiktheid van 66 procent.

Er wordt dus niet vereist dat in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort die vóór de arbeidsongeschiktheid werd verricht, of in de verschillende beroepen die kunnen worden uitgeoefend uit hoofde van de beroepsopleiding, bepaalde beroepen voltijds kunnen worden verricht, ook als de werknemer voorheen voltijds tewerkgesteld was.

2.2. Het arrest stelt vast dat het deskundigenverslag, om de beroepscategorie te bepalen die in aanmerking komt, aangeeft dat de verweerster een universitair diploma behaalde in de Engelse filologie, dat ze als secretaresse, vertaalster en restauranthoudster heeft gewerkt en zij, bij het begin van de ongeschiktheid, verantwoordelijke van een wisselagentschapskantoor was en dat ze verschillende talen kent.

Het merkt vervolgens op dat de deskundige gepreciseerd heeft dat de verweerster enkel nog een halftijdse beroepsactiviteit zou kunnen uitoefenen en uitgesloten heeft dat ze een mogelijke voltijdse activiteit zou kunnen uitoefenen in de beroepen die in aanmerking komen.

Nadat het arrest heeft opgemerkt dat de werknemer bedoeld in artikel 100 van de gecoördineerde wet een werknemer van dezelfde stand moet zijn, merkt het op dat de verweerster voordien voltijds tewerkgesteld was zodat de graad van ongeschiktheid moet worden beoordeeld ten opzichte van een voltijdse werknemer.

Vervolgens oordeelt het arrest dat er enkel sprake kan zijn van arbeidsgeschiktheid als de werknemer alle opdrachten die bij de activiteit horen kan uitvoeren: dat dus geen rekening moet worden gehouden met de werkzaamheden die louter deeltijds kunnen worden verricht; dat een persoon die slechts enkele uren per dag, zelfs na elkaar, kan werken arbeidsongeschikt blijft voor om het even welke activiteit; dat de arbeidsongeschiktheid met andere woorden slechts eindigt wanneer in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort die vóór de arbeidsongeschiktheid werd verricht, of in de verschillende beroepen die kunnen worden uitgeoefend uit hoofde van de beroepsopleiding, bepaalde beroepen voltijds kunnen worden verricht; dat aangezien de verweerster niet voltijds arbeidsgeschikt is, zij steeds arbeidsongeschikt is gebleven in de zin van artikel 100 van de gecoördineerde wet.

Uit geen enkele van die overwegingen kan worden afgeleid dat het arbeidshof heeft nagegaan of het vermogen tot verdienen verminderd is tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid van de verweerster behoort toen zij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die zij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van haar beroepsopleiding.

Het arbeidsvolume is als dusdanig geen wettelijk criterium dat de beslissing over de arbeidsgeschiktheid in de zin van artikel 100, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet kan verantwoorden, het kan hoogstens een element bij de beoordeling ervan zijn. Het arrest beslist dus ten onrechte dat de ongeschiktheid slechts eindigt wanneer in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort die vóór de arbeidsongeschiktheid werd verricht, of in de verschillende beroepen die kunnen worden uitgeoefend uit hoofde van de beroepsopleiding, bepaalde beroepen voltijds kunnen worden verricht. Het vermogen tot verdienen van een persoon die slechts enkele uren per dag na elkaar kan werken is niet noodzakelijkerwijze verminderd tot een derde of minder dan een derde van de referentiewerknemer.

Het arrest dat op grond van de voornoemde redenen ten aanzien van de eiser beslist dat de verweerster vanaf 17 maart 2008 en nog steeds een verminderd vermogen tot verdienen van meer dan twee derden in de zin van artikel 100 van de gecoördineerde wet heeft, schendt bijgevolg die wettelijke bepaling.

2.3. Het arrest oordeelt dat het conform de algemene opzet van de gecoördineerde wet is dat de werknemers die slechts halftijds gereclasseerd kunnen worden, onder het stelsel van de uitkeringsverzekering blijven daar artikel 100, § 2, van die wet bepaalt dat diegene die een deeltijdse arbeid hervat met de toestemming van de adviserend geneesheer van zijn verzekeringsinstelling, op voorwaarde dat hij een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 procent behoudt, recht blijft hebben op de verzekering. Het arrest besluit daaruit dat het volledig in de logica van het stelsel ligt dat de verweerster onder de uitkeringsverzekering valt en niet, in voorkomend geval, onder de werkloosheidsverzekering.

Artikel 100, § 2, van de gecoördineerde wet beoogt niet de wijze te bepalen waarop de in paragraaf 1 bedoelde ongeschiktheid moet worden beoordeeld. De regel van paragraaf 2 waaraan het arrest refereert is hier niet van toepassing en vormt trouwens een uitzondering op de regel van paragraaf 1.

Het arrest dat artikel 100, § 1, van de gecoördineerde wet uitlegt op grond van paragraaf 2, schendt bijgevolg die beide bepalingen.

Het verklaart het hoger beroep niet naar recht gegrond en wijzigt niet naar recht het vonnis van de eerste rechter (schending van art. 100, § 1, eerste lid, en § 2, van de gec. wet).

III. Beslissing van het Hof

Beoordeling

Tweede onderdeel

Krachtens artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet, wordt de werknemer als arbeidsongeschikt erkend in de zin van deze wet, indien hij alle werkzaamheid heeft onderbroken als rechtstreeks gevolg van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat ze zijn vermogen tot verdienen verminderen tot een derde of minder dan een derde van wat een persoon, van dezelfde stand en met dezelfde opleiding, kan verdienen door zijn werkzaamheid in de beroepscategorie waartoe de beroepsarbeid behoort, door betrokkene verricht toen hij arbeidsongeschikt is geworden, of in de verschillende beroepen die hij heeft of zou kunnen uitoefenen hebben uit hoofde van zijn beroepsopleiding.

Die bepaling dwingt ertoe het vermogen tot verdienen dat de werknemer nog heeft in een bezoldigde beroepsactiviteit te vergelijken met dat van een persoon van dezelfde stand en met dezelfde opleiding in de referentieberoepen.

Zij staat niet toe om bij de beoordeling van het resterende vermogen tot verdienen van de werknemer, het vermogen tot verdienen dat hij in een deeltijds bezoldigde arbeid heeft niet in rekening te brengen.

Artikel 100, § 2, bepaalt dat als arbeidsongeschikt wordt erkend, de werknemer die een toegelaten arbeid hervat op voorwaarde dat hij, vanuit geneeskundig oogpunt, een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 procent behoudt.

Die bepaling wijkt af van de voorwaarde van het vermogen tot verdienen voorgeschreven bij paragraaf 1, ten gunste van de werknemer die, zoals bepaald in die paragraaf, arbeidsongeschikt is geworden en later, overeenkomstig paragraaf 2, de arbeid hervat.

Het arrest stelt vast dat de verweerster voltijds werkte, dat zij arbeidsongeschikt werd verklaard op grond van artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet, en zij volgens de gerechtsdeskundige enkel geschikt is om vanaf de litigieuze datum een halftijdse beroepsactiviteit te verrichten.

Het oordeelt dat men voor de toepassing van artikel 100, § 1, eerste lid, “geen rekening moet houden met de werkzaamheden die louter deeltijds kunnen worden verricht” en dat “het conform de algemene opzet van de wet is dat de werknemers die slechts halftijds gereclasseerd kunnen worden, onder het stelsel van de uitkeringsverzekering blijven” aangezien “artikel 100, § 2, bepaalt dat diegene die een deeltijdse arbeid hervat met de toestemming van de adviserend geneesheer van zijn verzekeringsinstelling, op voorwaarde dat hij een vermindering van zijn vermogen van ten minste 50 procent behoudt blijft genieten van de verzekering”.

Het arrest dat op die gronden beslist dat “bij gebrek aan geschiktheid tot voltijds werken”, de verweerster vanaf de litigieuze datum arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet, schendt deze wetsbepaling.

Het onderdeel is gegrond.

Overige grieven :

Het eerste onderdeel van het middel dat niet tot een ruimere cassatie kan leiden, behoeft geen antwoord.

Dictum

HET HOF,

Vernietigt het bestreden arrest, behalve in zoverre dit het hoger beroep ontvankelijk verklaart.